

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ana Cojocari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani, terț Societatea cu Răspundere Limitată „Soldi” cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 25 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 3ra-361/24

NR. PIGD 2-22974246-01-3ra-23042024)

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) Cod administrativ. Dezacordul recurenteii cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. Gr. Cazacu)
Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc)

12 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 26 mai 2022 Ana Cojocari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani, terț Societatea cu Răspundere Limitată „Soldi” cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

2. În argumentarea acțiunii reclamanta a indicat că la 15 martie 2022 a depus în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casei Teritoriale Chișinău, Râșcani, cererea nr. 92/2022/3828 împreună cu certificatul de naștere al copilului, cât și carnetul de muncă în original (atât cel de tip vechi cu nr. 1024527, cât și cel de tip nou cu nr. AA 0530032), pentru acordarea pensiei anticipată pentru carieră lungă. Iar peste câteva zile după depunerea cererii au fost aduse și extrasele ordinelor prin care s-a acordat concediul de maternitate (care a început din data de 19 iunie 1992), cât și extrasul actului ce conține informația despre concediile medicale. Extrasele acestor acte acum se află la Casa Națională de Asigurări Sociale, Casa Teritorială Chișinău, Râșcani. Ulterior nu a fost anunțată despre necesitatea prezentării unor acte suplimentare. Însă, la 12 aprilie 2022 de către Casa Națională de Asigurări Sociale, Casa Teritorială Chișinău, Râșcani, a fost emisă decizia nr.92/2022/41314 privind respingerea cererii în stabilirea pensiei, din motiv că nu a fost realizat un stagiul necesar de 35,6 ani, „având doar 31,7 ani”.

3. Reclamanta a explicat că, la 18 aprilie 2022, a recepționat prin scrisoare recomandată decizia nr.92/2022/41314. Iar, la 19 aprilie 2022, carnetul de muncă a fost retras de la Casa Națională de Asigurări Sociale, Casa Teritorială Chișinău, Râșcani, pentru a clarifica anumite momente. Întrucât, în decizia nr.92/2022/41314 se regăsește istoria asiguratului, care a fost calculată greșit, deoarece: nu s-a luat în calcul perioada de asigurare din data de 28 iunie 1994 până la data de 24 mai 1995 (10 luni și 28 de zile). Or, această perioadă a fost inclusă incorect în termenul concediului de maternitate, deoarece începând cu data 28 iunie 1994, a fost angajată în

postul de ajutor de educator la Grădinița nr.50 din mun. Chișinău și nu mai beneficia de concediul de maternitate acordat de către compania S.A. „Zorile”. Aceste fapte se confirmă prin: înscrisurile din carnetul de muncă de tip vechi de la paginile nr. 4-5; extrasele ordinelor prin care s-a acordat concediul de maternitate de către Societatea pe Acțiuni „Zorile”, care se află acum la Casa Națională de Asigurări Sociale, Casa Teritorială Rîșcani; extrasul din ordinul nr. 134 c din 07 septembrie 1994 privind concedierea, emis de către Societatea pe Acțiuni „Zorile”; adeverința nr. 109 din 18 mai 2022 pentru calcularea pensiei în salariu, emisă de Direcția Educație, Tineret și Sport, sect. Rîșcani, prin care se confirmă venitul salarial din cadrul Grădiniței nr. 50 din mun. Chișinău începând cu luna iunie a anului 1994 și finisând cu luna august a anului 1999.

4. Reclamanta a afirmat că, nu s-a luat în calcul perioada de asigurare în economia națională din data de 15 iulie 1999 până în data de 14 aprilie 2003 (3 ani și 8 luni), timp în care a fost angajată în calitate de servitoare în magazinul „Cascada Azurie”, Filiala Firmei Comerciale de Producție „Soldi” SRL, fapt confirmat prin: înscrisurile din carnetul de muncă de tip vechi la paginile nr. 8-9; înscrisurile din carnetul de muncă de tip nou de la paginile nr. 10-11; confirmarea nr.26/1-03/4-21-384/1925 din 17 mai 2022 emisă de Serviciul Fiscal de Stat, prin care se confirmă că s-au obținut venituri și au fost reținute obligații fiscale în perioada de timp cuprinsă din data de 15 iulie 1999 până la data de 14 aprilie 2003; prin faptul că unitatea emitentă a carnetului de muncă de tip nou a fost chiar Filiala Firmei Comerciale de Producție (FCP) ”Soldi” în data de 10 aprilie 2001, înscris regăsit chiar pe prima pagină a carnetului de muncă.

5. În acest context, reclamanta a comunicat că, la 20 aprilie 2022 în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială Rîșcani, a depus cerere prealabilă de contestare a actului administrativ, care a fost înregistrată sub numărul 972, prin care a solicitat anularea deciziei nr.92/2022/41314 din 12 aprilie 2022 privind respingerea cererii în stabilirea pensiei, cât și luarea unei decizii corecte în baza cererii nr. 92/2022/3828 din 15 martie 2022. Însă, la 12 mai 2022, prin scrisoare recomandată a recepționat decizia C-907/22 emisă în data de 10 mai 2022, adică cu întârziere, deoarece conform art. 167 alin.(3) din Codul administrativ, autoritatea publică emitentă soluționează cererea prealabilă în termen de 15 zile calendaristice, prin urmare decizia urma să fie emisă cel târziu în data de 5 mai 2022, luând în considerare faptul că cererea prealabilă a fost depusă și înregistrată în data de 20 aprilie 2022.

6. Reclamanta a opinat că, chiar prima frază din decizia C-907/22 e un fals, și anume prin prezenta, Casa Națională de Asigurări Sociale, cu referire

la cererea prealabilă înregistrată în data de 27 aprilie 2022 cu nr. C-907/22. La fel, și a doua frază din decizia C-907/22 face o referire greșită la art. 152 alin.(1) din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, deoarece dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă se acordă persoanelor care au realizat un stagiul contributiv de cotizare cu 3 ani (dar nu de 5 cum e menționat în decizie) pentru femei mai mare decât cel prevăzut la art. 42 alin. (1). O altă frază care se regăsește în decizia C-907/22 și stârnește multe nedumeriri e că la determinarea stagiului de cotizare, nu a fost luată în calcul, perioada de activitate indicată în carnetul de muncă din cadrul Societății cu Răspundere Limitată „Soldi” iulie 1999 - aprilie 2003, deoarece entitatea „Soldi” a prezentat declarațiile REV-5, însă calculul salariului lipsește.

7. A susținut că, carnetul de muncă până la aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor nr. 165 din 21 martie 2017, constituia documentul de bază privind activitatea de muncă a salariaților pe teritoriul Republicii Moldova și toate înscrierile referitoare la angajare, transfer, stimulări și recompense se efectuau în corespundere cu ordinele (dispozițiile, deciziile, hotărârile) angajatorului. Or, salariatul, conform art. 1 din Codul muncii, e o persoană fizică (bărbat sau femeie) care prestează o muncă conform unei anumite specialități, calificări sau într-o anumită funcție, în schimbul unui salariu, în baza contractului individual de muncă. Prin urmare, e imposibil să lipsească calculul salariului, în timp ce înscrierile în carnetul de muncă sunt prezente. Astfel, și în decizia C-907/22 nu s-a luat în calcul perioada de asigurare în economia națională din data de 15 iulie 1999 până în data de 14 aprilie 2003, timp în care era angajată în calitate de servitoare în magazinul „Cascada Azurie”, filiala Firmei Comerciale de Producție „Soldi” Societate cu Răspundere Limitată, care la moment magazinul e dizolvat. Or, conform prevederilor pct. 59 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor nr. 165 din 21 martie 2017, la dorința solicitantului de pensie, lunile cu un număr incomplet de zile lucrate în legătură cu încadrarea în serviciu sau concediere pot fi considerate luni complete de lucru.

8. În legătură cu acest fapt, reclamanta a precizat că, a fost angajată în data de 28 iunie 1994 în postul de ajutor de educator la Grădinița nr.50 prin ordinul nr.95 din 28 iunie 1994 (pagina 4 din Carnetul de muncă de tip vechi Nr.1024527). Or, conform pct. 64 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor nr. 165 din 21 martie 2017 stagiul de cotizare se

exprimă în ani și se calculează prin însumarea lunilor pentru care sau plătit contribuții în mărimile stabilite în Legea privind sistemul public de asigurări sociale și împărțirea acestor sume la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă. Astfel, stagiul de cotizare de iure până în data de 28 februarie 2022 ar trebui să constituie 36,3 ani. Calculele finale țin de competența Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială Chișinău, Rîșcani, și au fost făcute doar pentru a arăta stagiul real de cotizare.

9. Totodată reclamanta specificat că, la 16 mai 2022, a depus o cerere la Oficiul Fiscal Rîșcani, prin care a solicitat informația cu privire la impozitul achitat din veniturile salariale din perioadele cuprinse între data de 28 iunie 1994-01 septembrie 1999, când a fost angajată la Grădinița nr.50 din mun. Chișinău; și 15 iulie 1999 – 14 aprilie 2003, când a fost angajată la magazinul „Cascada Azurie”, Filiala Firmei Comerciale de Producție „Soldi” SRL, mun. Chișinău. Tot, în aceeași zi, a mai depus și o cerere la Direcția Educație, Tineret și Sport, sect. Rîșcani, prin care a solicitat să i se ofere informația cu privire la certificatele salariale din perioada cuprinsă între data de 28 iunie 1994 – 01 septembrie 1999, când a fost angajată la Grădinița nr.50 din mun. Chișinău, iar la 18 mai 2022 a obținut extrasul din ordinul nr. 134 c din 07 septembrie 1994, prin care s-a acceptat demisia sa, din funcția de rihtuitor încălțăminte în cadrul companiei S.A „Zorile”, în temeiul cererii personale, cu începere din data de 06 septembrie 1994.

10. Reclamanta a relatat că, tot la 18 mai 2022, i-a fost oferită adeverința nr.109 din 18 mai 2022 pentru calcularea pensiei în salariu, emisă de Direcția Educație, Tineret și Sport, sect. Rîșcani. Prin această adeverință se confirmă venitul salarial al său din cadrul Grădiniței nr. 50 din mun. Chișinău începând cu luna iunie a anului 1994 și finisând cu luna august a anului 1999. Prin urmare, acest act confirmă că stagiul de cotizare a perioadei de activitate 28 iunie 1994- 24 mai 1995 (10 luni și 28 de zile) a fost omis neîntemeiat și ilegal de către Casa Națională de Asigurări Sociale, Casa Teritorială Chișinău, Rîșcani.

11. Prin urmare, reclamanta a opinat că, conform deciziei nr. C-907/22 doar prezentarea acestui act era necesară pentru includerea stagiului de cotizare a perioadei de activitate 28 iunie 1994 – 24 mai 1995, iar despre necesitatea acestuia a fost anunțată doar după ce procedura prealabilă a luat sfârșit.

12. La fel, reclamanta a notat că, la 18 mai 2022, a obținut și confirmarea nr.26/1 -03/4-21-384/1925 din 17 mai 2022 emisă de Serviciul Fiscal de Stat. Prin acest act se confirmă că conform datelor din Sistemul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat, a obținut venituri și i-au fost reținute obligații

fiscale din venitul obținut în perioada anilor 1998-2003. Or, Serviciul Fiscal de Stat deține asemenea date doar începând cu anul 1998.

13. Astfel, reclamanta a indicat că, această confirmare incontestabil certifică faptul că nu s-a luat în calcul perioada de asigurare în economia națională din data de 15 iulie 1999 până în data de 14 aprilie 2003 (3 ani și 8 luni), de către Casa Națională de Asigurări Sociale, Casa Teritorială Chișinău, Rîșcani, cât și faptul că a fost angajată legal, a achitat toate taxele necesare la bugetul public național și nu înregistrează restanță față de bugetul public național. Or, Casa Teritorială Chișinău, Rîșcani, prin deciziile sale a omis calculul unei perioade de asigurare în economia națională de 4 ani, 6 luni și 28 de zile. Prin urmare, deciziile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale de refuz în stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă sunt ilegale și neîntemeiate, care încalcă dreptul la o viață decentă și la o pensie corespunzătoare. Or, art. 46 și 47 din Constituție, prevede că, dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate. Pct.14 din hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie 2011, stabilește că, din perspectiva art. 1 al Protocolului nr. 1 la CEDO și a jurisprudenței CtEDO referitoare la acest subiect, drepturile care decurg din contribuțiile de asigurări sociale, cum este dreptul la pensie, constituie drepturi patrimoniale, care intră sub protecția art.1 din Protocolul nr. 1 CEDO (dreptul la proprietate). Conform pct. 71 din hotărârea Curții Constituționale nr. 19 din 19 iulie 2016, Curtea subliniază că dreptul la pensie (tratată ca un drept de proprietate în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO) nu poate fi privit doar ca un drept subiectiv civil, ci, în primul rând, acesta face parte din domeniul raporturilor de protecție socială, și prin natura lor social-juridică primară, pensiile sunt sursa principală și permanentă de subzistență a pensionarilor. Conform art. 15² alin.(1) din Legea nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă se acordă persoanelor care au realizat un stagiu contributiv de cotizare cu 5 ani pentru bărbați și cu 3 ani pentru femei mai mare decât cel prevăzut la art. 42 alin. (1).

14. În concluzie, reclamanta a susținut că, dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă se acordă solicitanților indiferent de vârstă, cu condiția confirmării unui stagiu contributiv de cotizare, care în cazul femeilor până în data de 30 iunie 2022 constituie 35,5 ani.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

15. Prin hotărârea din 1 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost respinsă ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de către Ana Cojocari.

16. Instanța de fond a apreciat ca neîntemeiată acțiunea înaintată de către Cojocari Ana, din motiv că ultima nu a confirmat stagiul necesar de cotizare de 35,5 ani pentru stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă în condițiile art. 152 al Legii nr. 156/1998, astfel stagiul confirmat fiind de 31,7 ani. Iar conform informației din extrasul din cont, Societatea cu Răspundere Limitată „Soldi” nu a prezentat informația referitor la calculul salariului reclamantei pentru perioada iulie 1999- aprilie 2003, motiv din care această perioadă nu poate fi inclusă la calculul stagiului de cotizare.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

17. La 8 decembrie 2022 Ana Cojocari a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 1 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitînd admiterea acesteia, casarea integrală a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

18. Prin decizia din 25 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost casată integral hotărârea din 1 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o nouă decizie prin care s-a admis acțiunea depusă de către Ana Cojocari. S-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Râșcani nr. 92/2022/41314 din 12 aprilie 2022 „privind respingerea cererii în stabilirea pensiei”, precum și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-907/22 din 10 mai 2022, emis la cererea prealabilă și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i stabilească Anei Cojocari pensia anticipată pentru carieră lungă în baza cererii nr. 92/2022/3828 din 15 martie 2022.

19. Pentru a decide astfel, instanța de apel contrar celor stabilite de prima instanță a constatat, că la 15 martie 2022, când reclamanta Ana Cojocari s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Rîșcani cu cerere prin care a solicitat stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă în condițiile art. 152 al Legii nr. 156/1998, stagiul complet de cotizare pentru femeii era de 32 ani 6 luni până la data de 1 iulie 2022. Însă, în decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Râșcani nr. 92/2022/41314 din 12 aprilie 2022, nu s-a inclus perioada de asigurare:

- 15 iulie 1999 până în data de 14 aprilie 2003 (3 ani și 8 luni), timp în care Cojocari Ana era angajată în calitate de servitoare în magazinul „Cascada Azurie”, Filiala Firmei Comerciale de Producție „Soldi” Societatea cu Răspundere Limitată, fapt confirmat prin: înscrisurile din carnetul de muncă de tip vechi (f.d.16); înscrisurile din carnetul de muncă de tip nou (f.d.19); confirmarea nr.26/1-03/4-21-384/1925 din 17 mai 2022 eliberată de Serviciul Fiscal de Stat, prin care se confirmă că s-a obținut venituri și au fost reținute obligații fiscale în perioada de timp cuprinsă din data de 15 iulie

1999 până în data de 14 aprilie 2003 (f.d.32); prin faptul că unitatea emitentă a carnetului de muncă de tip nou a fost chiar Filiala Firmei Comerciale de Producție (FCP) „Soldi” în data de 10 aprilie 2001, înscris regăsit chiar pe prima pagină a carnetului de muncă (f.d.17).

- 28 iunie 1994 până în data de 24 mai 1995 (10 luni și 28 zile)- timp în care Cojocari Ana era angajată în calitate de educător la Grădinița nr. 50 din mun. Chișinău, fapt confirmat prin: însrisurile din Carnetul de muncă de tip vechi (f.d.14) precum și Adeverința nr. 109 din 18 mai 2022 pentru calcularea pensiei în salariu, emisă de Direcția Educație, tineret și Sport sectorul Râșcani, prin care se confirmă venitul salarial al Anei Cojocari din cadrul Grădiniței nr. 50 din mun. Chișinău, începând cu luna iunie a anului 1994 și finisând cu luna august a anului 1999 (f.d.31-31 verso).

- 15 iulie 1999 până în data de 14 aprilie 2003 (3 ani și 8 luni)- timp în care Cojocari Ana era angajată în calitate de servitoare în magazinul „Cascada Aurie” filiala Firmei Comerciale de Producție „Soldi” Societate cu Răspundere Limitată, fapt dovedit prin: confirmarea nr. 26/1-03/4-21-384/1925 din 17 mai 2022 eliberată de Serviciul Fiscal de Stat, prin care se confirmă că s-au obținut venituri și au fost reținute obligații fiscale în perioada de timp cuprinsă din data de 15 iulie 1999 până în data de 14 aprilie 2003 (f.d.32), însrisurile din Carnetul de muncă de tip vechi cât și de tip nou (f.d.16, 19), precum și faptul că unitatea emitentă a carnetului de muncă de tip nou a fost chiar Filiala Firmei Comerciale de producție (FCP)- „Soldi”, în data de 10 aprilie 2001, înscris regăsit chiar pe prima pagină a carnetului de muncă (f.d.17).

20. În acest context, instanța de apel a constatat că, contrar argumentelor pârâtei, actele prezentate de Cojocari Ana permit stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă.

21. Curtea de Apel Chisinau a apreciat ca neîntemeiat argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale, susținut de către instanța de fond precum că Cojocari Ana nu confirmă stagiul necesar de cotizare de 35,5 ani, iar la determinarea stagiului de cotizare, nu a fost luată în calcul perioada de activitate indicată în carnetul de muncă din cadrul Societății cu Răspundere Limitată „Soldi” iulie 1999 – aprilie 2003, deoarece entitatea „Soldi” a prezentat declarațiile REV-5, însă calculul salariului lipsește.

22. Instanța de apel a menționat că întrucât, carnetul de muncă până la aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor nr. 165 din 21 martie 2017 constituia documentul de bază privind activitatea de muncă a salariaților pe teritoriul Republicii Moldova și toate înscrierile referitoare la angajare, transfer, stimulări și recompense se efectuau în corespundere cu ordinele (dispozițiile, deciziile, hotărârile) angajatorului, iar

astfel, este imposibil să lipsească calculul salariului, în timp ce înscrisurile în carnetul de muncă sunt prezente.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

23. La 10 noiembrie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul poștei electronice, a depus recurs nemotivat, iar la 4 februarie 2024 a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 25 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

24. În motivarea recursului s-a indicat că în stagiul de cotizare al intimatei nu a fost inclusă în calcul perioada de activitate indicată în carnetul de muncă din cadrul Societății cu Răspundere Limitată „Soldi” iulie 1999 – aprilie 2003, deoarece entitatea „Soldi” a prezentat declarațiile REV-5, însă calculul salariului intimatei lipsește, astfel, Casa Națională de Asigurări Sociale nu cunoaște care ar fi salariul intimatei pentru perioada respectivă, pentru a fi inclus în calcul pensiei. Respectiv, conform datelor din contul personal de asigurări sociale ale persoanelor asigurate, nu se confirmă activitatea și venitul asigurat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

25. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

26. Art. 245 din Codul administrativ:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

27. Art. 245¹ din Codul administrativ:

„Recursul este admis dacă:

- a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
- b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;
- c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare.

La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

28. Art. 246 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților. Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, ”recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

29. Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, decizia instanței de apel a fost pronunțată la data de 25 octombrie 2023. Astfel, recursul depus la data de 10 noiembrie 2023 este în termen.

30. Din analiza prevederilor legale citate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

31. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

32. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

33. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza

în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

34. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în prima instanță, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

35. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

36. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

37. Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

38. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.

230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

39. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

40. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 230 și art. 246 alin.(2) lit. h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă